

Η ΚΑΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΥΡΑ. ΟΙ ΚΗΡΥΚΕΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΦΕΛΕΙΣ ΑΓΟΡΑΣΤΕΣ (Μάϊος 2007)

Συγγραφέας: ΗΛΙΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ

Τα φαινομενικά αδιέξοδα στα οποία οδηγούνται πολλοί από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης λόγω της άρνησης των τοπικών πληθυσμών να υποδεχθούν σύγχρονους χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων επαναφέρουν στο προσκήνιο το ζήτημα της καύσης. Το θεωρητικό πλεονέκτημα είναι ο σχετικά μικρότερος χώρος για τη φιλοξενία των εγκαταστάσεων και οι υποσχέσεις των μεσαζόντων για λύση «με το κλειδί στο χέρι». Με άλλα λόγια, η αδυναμία της περιφερειακής διοίκησης να διαχειριστεί- όντως πολύπλοκα και πολυπαραγοντικά προγράμματα, όπως είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση των σκουπιδιών- οδηγεί σε λύσεις-μαϊμού που απλώς μεταθέτουν το πρόβλημα και εξορκίζουν τους δαίμονες του σύγχρονου βιομηχανικού πολιτισμού. Η υπόθεση αποκτά επιπλέον επικαιρότητα κάθε φορά που οι νεοεκλεγμένες δημοτικές αρχές αντιμετωπίζουν την επίθεση των σχετικών εταιρειών, οι οποίες, επαναφέροντας τις υποσχέσεις τους για μαγικές εικόνες και τεχνολογικά θαύματα, ποντάρουν στην άγνοια που αναγκαστικά συνοδεύει τους νεοφώτιστους και στη θεωρία της άλωσης του συστήματος μέσω των αδύναμων κρίκων.

Κανείς βέβαια, σε συνθήκες δημοκρατικής νομιμότητας, δεν μπορεί να εμποδίσει τόσο τους τοπικούς άρχοντες όσο και τους εκλογείς να αποφασίζουν για τον εαυτό τους και για το περιβάλλον στο οποίο επιθυμούν να ζήσουν. Και πράγματι, η περίπτωση της καύσης δεν αποκλείεται ούτε από την ευρωπαϊκή ούτε από την εθνική νομοθεσία. Όμως τόσο η μεν όσο και η δε επιβάλλουν το σεβασμό της αρχής της αειφορίας, τον έλεγχο της ρύπανσης των φυσικών αποδεκτών, την προστασία της υγείας των πολιτών και βεβαίως την τήρηση των όρων της διαφάνειας. Το τελευταίο σε απλά ελληνικά μεταφράζεται ότι πρέπει να υπάρχει πλήρης και συστηματική κοινοποίηση των επιπτώσεων, σύγκριση των εναλλακτικών δυνατοτήτων και εξαντλητικός διάλογος πριν από τη λήψη αποφάσεων, οι συνέπειες των οποίων εκτείνονται πολύ πέραν της τετραετίας.

Τα πρώτο που πρέπει, λοιπόν, να γνωρίζουν όσοι καλόπιστα ανοίγουν τα αυτιά τους στις σειρήνες των εμπόρων είναι ότι η καύση είναι σαφέστατα η ακριβότερη μέθοδος. Παραπέμπω επ' αυτού, εκτός από την πλουσιότατη βιβλιογραφία, και στην πρόσφατη εκτενή ανακοίνωση του Υπουργού ΥΠΕΧΩΔΕ (25 Απριλίου 2007).

Δεύτερον, ότι η ύλη δεν εξαφανίζεται αλλά απλώς αλλάζει μορφές. Με την καύση, ένα μέρος των καιομένων ουσιών μεταφέρεται από το έδαφος, τις χωματερές, τους λάκκους, τη θάλασσα και τα ρέματα στην ατμόσφαιρα, μετατρέπόμενο σε αέριους ρύπους, λιγότερο ή περισσότερο επικίνδυνους. Μεταξύ των αδρανών ενώσεων, και το διοξείδιο του άνθρακα, που ευθύνεται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου και την αλλαγή του κλίματος. Σε ό,τι όμως αφορά τις δραστικές ουσίες, όπως τονίζεται σε πρόσφατη έκθεση της Greenpeace, εκατοντάδες άλλοι δευτερογενείς ρύποι διαφεύγουν από τις καμινάδες στην ατμόσφαιρα, πολλοί από τους οποίους δεν μπορούν καν να αναγνωριστούν και συνεπώς να ανιχνευθούν από τα διαθέσιμα καταγραφικά όργανα. Οι εκπομπές αυτές αποτελούν συχνά προϊόντα ατελών καύσεων και μπορεί να φτάσουν σε βάρος έως και το 1% της συνολικής ποσότητας των εισερχόμενων αποβλήτων. Μεταξύ αυτών πολλές αλογονωμένες οργανικές ενώσεις, όπως πολυχλωριωμένα διφαινύλια (PCBs), χλωριωμένα βενζόλια, πολυχλωριωμένα ναφθαλένια (PCN), αλογονωμένες φαινόλες, βρωμιωμένες ή ιωδιωμένες διοξίνες κ.λπ. Κάποιες από τις ουσίες αυτές έχουν καταχωρηθεί στη λίστα των απαγορευμένων και τελούντων υπό περιορισμούς Εμμενόντων Οργανικών Ρύπων (POPs), που ελέγχονται πλέον διεθνώς από τη Σύμβαση της Στοκχόλμης λόγω της τοξικότητας, της σταθερότητας και της ιδιότητάς τους να προκαλούν βιοσυσσώρευση στην τροφική αλυσίδα.

Τέλος, καμιά άλλη τεχνολογία δεν έχει συνδεθεί τόσο άρρηκτα με την παραγωγή και έκλυση διοξινών όσο η ελεγχόμενη καύση αποβλήτων. Στις ΗΠΑ, για παράδειγμα, όπου γίνονται συστηματικές μετρήσεις, βρέθηκε ότι πάνω από το 70% του συνόλου των διοξινών προέρχεται από τις μονάδες καύσης «μηδενικής ρύπανσης» σύμφωνα με τους διαφημιστές τους. Τη στιγμή που, έστω και δειλά, τα πρώτα συστήματα «εναλλακτικής διαχείρισης» άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους έπειτα από χρόνια καθυστερήσεων και καταγγελιών-, τη στιγμή που η δύσκολη πράγματι επιχείρηση της ανακύκλωσης αρχίζει να κερδίζει την εμπιστοσύνη των πολιτών, οι σύγχρονοι ταχυδακτυλουργοί επανέρχονται για να θολώσουν το τοπίο. Αργότερα θα πουν ότι δεν γνώριζαν (θυμηθείτε, για την ιστορία, το πρόσφατο επεισόδιο στους Ταγαράδες Θεσσαλονίκης και τις τρελές συγκεντρώσεις διοξινών στο κρέας των προβάτων). Τότε όμως κανείς πλέον δεν θα τους πιστεύει. Ούτε εκείνοι που τους εξουσιοδότησαν.

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» στις 4 Μαΐου 2007, σ. 6.